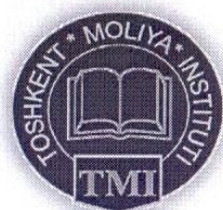

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI

TOSHKENT MOLIYA INSTITUTI

O'quv-uslubiy boshqarma
tomonidan ro'yxatga olindi
№ 2014/0200
2014 yil 20 iyun

Institut Kengashining
№1 sonli qarori bilan
TASDIQLANGAN
2014 yil 23 avgust

BANKLARDA BUXGALTERIYA HISOBI

ISHCHI O'QUV DASTURI

Oliy ta'limning

Bilim sohalari: 200000 - Ijtimoiy soha, iqtisod va huquq;
Ta'lim sohalari: 230000 – Iqtisod.
Ta'lim yo'nalishlari: 5230700 – “Bank ishi”
5230900 – “Buxgalteriya hisobi va audit”

Toshkent-2014

Fanning ishchi o'quv dasturi o'quv va ishchi o'quv reja hamda o'quv dasturiga muvofiq ishlab chiqilgan.

Tuzuvchilar: N.N.Oblomurodov – TMI, “Bank hisobi va audit” kafedrasini mudiri, i.f.n.
Navruzova K. – TMI, “Bank hisobi va audit” kafedrasini katta o'qituvchisi.

Taqrizchilar: Karimov N.G'. –TDIU, “Bank ishi va korporativ moliya” kafedrasini mudiri, prof., i.f.d. (turdosh OTMdan)
Marpatov M.D. – O'zR Markaziy banki “Buxgalteriya hisobi, hisoboti va davlat byudjeti kassa ijrosi” departamenti direktori o'rinbosari (kadrlar buyurtmachisi)

Fanning o'quv ishchi dasturi kafedraning 2014 yil 22-maydagi 18-sonli majlisida muhokamadan o'tgan va fakultet Kengashida ko'rib chiqish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri

N.N.Oblomurodov

Fanning ishchi o'quv dasturi Kredit-iqtisod fakulteti Kengashida muhokamadan o'tkazilgan va tavsiya etilgan (2014 yil 6 - iyundagi 10-sonli bayonnoma).

Fakultet dekani

O.B. Sattarov

Kelishildi:
O'quv ishlari bo'yicha prorektor

A.A. Karimov

KIRISH

1.1.Fanning maqsadi va vazifalari

«Banklarda buxgalteriya hisobi» fanini o'qitishning maqsadi – kelgusida respublikamizda yuqori malakali iqtisodchi –mutaxassislar bo'lib etishadigan talabalar uchun banklarda buxgalteriya hisobini tashkil etishning nazariy, huquqiy, tashkiliy asoslari haqida bilim berish, ularda banklarda buxgalteriya hisobini yuritishda qo'llaniladigan hisobvaraqlar rejasi, bank balansi, bank hisobotlari bo'yicha ko'nikma va malakalar shakllantirishdir.

Fanning vazifasi – talabalarga bank buxgalteriyasini tashkil etishning nazariy, xuquqiy, tashkiliy asoslari haqida bilimlari berish, tijorat banklarida buxgalteriya xisobini yuritish halqaro standartlari asosida yuritishni tashkil qilish, banklarda bajariladigan operatsiyalar, jumladan, naqd pulsiz hisob-kitob, kassa, kreditlash, lizing, faktoring, valyuta va boshqa operatsiyalarini rasmiylashtirilishi va hisobini, shuningdek, bank ichki operatsiyalari hisobini tashkil qilinishini o'rganishdan iborat.

Har bir mavzu yakunida ta'lim texnologiyalari keltirilgan va ularni qo'llash yuzasidan aniq tavsiyalar mazkur fandan ishlab chiqilgan o'quv-uslubiy majmua (O'UM)da bayon etilgan.

1.2. Fanni o'zlashtirgan talabaning malakaviy darajasi:

- banklarda buxgalteriya hisobini tashkil etish asoslari, hujjatlashtirish, xujjatlar aylanishi va bank nazorati va uning turlari haqida;
- bosh va yordamchi kitob kitoblar bo'yicha sintetik va analitik hisobni yuritish tartibi to'g'risida;
- naqd pulsiz hisob-kitoblar, qimmatli qog'ozlar, banklararo hisob-kitoblar, kreditlash, lizing, faktoring operatsiyalarining rasmiylashtirish va va hisobga olish tartibi haqida;
- kassa operatsiyalari, bank ichki operatsiyalari, daromadlar va xarajatlarining rasmiylashtirilishi va hisobi, tijorat banklarining moliyaviy hisobotlari to'g'risida tasavvur va malakaga ega bo'ladi.

1.3. Fanning o'quv rejasidagi fanlar bilan bog'liqligi

Mazkur fanni o'rganish uchun bakalavr-iqtisodchi davlat ta'lim standartlarida ko'zda tutilgan iqtisodiy fanlar bilan bevosita aloqada bo'ladi.

1.4 . Fanni o'qitishda qo'llaniladigan yangi pedagogik texnologiyalar va ularning mazmun-mohiyati

«Banklarda buxgalteriya hisobi» fanining *ma'ruza mashg'ulotlarida* ma'lumotlarni ko'rgazmali taqdim etish usullari va vositalari:

insert jadvali:

- mustaqil o'qish, ma'ruza tinglash jarayonida olinadigan ma'lumotlarni yaxlit bir tizimga keltirishga imkoniyat yaratadi.
- oldindan olingan ma'lumotni yangisi bilan o'zaro bog'lash qobiliyatini shakllantirishga imkon beradi.

Klaster (Klaster - tutam, bog'lash):

Ma'lumot xaritasini tuzish va barcha fikr konstitutsiyasini fokuslash va aniqlash uchun asosiy omil atrofida g'oyalarni yig'ish.

Toifali jadval:

Toifa - mavjud holat va munosabatlarni aks ettiradigan belgi (umumiy).

- ajratilgan belgilarga ko'ra olingan ma'lumotlarni birlashtirishni ta'minlaydi;
- tizimli mushohada qilish, ma'lumotlarni tarkiblashtirish va tizimlashtirish ko'nikmasini rivojlantiradi.

BBB jadvali:

Bilaman, Bilishni xoxlayman, Bildim

- matn (mavzu, bo'lim) bo'yicha tadqiqot ishlari olib borish imkonini beradi;
- tizimli mulohaza qilish, tarkibga ajratish ko'nikmalarini beradi.

T-jadval:

Bitta kontsepsiya (ma'lumot)ning jihati o'zaro solishtirish (ha/yo'q, ha/qarshi). Tanqidiy mushohada rivojlantiradi.

Loyihalash metodi:

Kelajakda amalga oshiriladigan ishlarni rejalashtirish bo'lib, loyiha, ma'lum bir hisob-kitob, chizma va boshqalarga asoslangan holda tavsiflash, bayon qilish shaklida mujassamlashgan g'oya, fikr.

«Banklarda buxgalteriya hisobi» fanining amaliyot mashg'ulotlarida muammoni jamoali tarzda xal etishning usullari va vositalari:

Aqliy hujum:

Bu uslubda qo'yilgan savol, maummo, masalani butun guruh bilan birgalikda muhokama kilinadi. U talabalarni o'quv jarayonida mashg'ulotlar faol qatnashishlarini topish va bayon qilish chog'ida boshqalarni ham fikrini jalb qilish, o'z fikrlarini aytishga yo'naltiruvchi metoddir.

Bahs:

O'z fikrini ifoda etishni xoxlovchilar orasida biron bir munozarali masalani muhokama qilish, xaqiqatni aniqlash va to'g'ri qarorni qabul qilish.

Muzokaralar:

Eshitish aniq tashkil etilgan ikki tomon fikrlari almashinuvi.

Pinbord texnikasi:

Muammoni xal etish buyicha g'oyalarni tizimlashtirish va guruhlashtirish va yagona nuqtai nazarni ishlab chiqish imkonini beradi.

Shuningdek «Banklarda buxgalteriya hisobi» fanining amaliyot mashg'ulotlarida kompyuter dasturlaridan (Mas'ul ijrochining ish o'rni, "Bank –mijoz dasturi", Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint), slaydlardan, multimedia ta'lim vositalaridan, INTERNET sahifalari va tizimlaridan foydalanish tavsiya etiladi.

Talabalarga ushbu fanni o'zlashtirishda mavjud o'quv adabiyotlaridan, elektron darslik, testlar majmuasi va boshqa manbalardan foydalanish tavsiya etiladi.

1.1.1. 5230700 – “Bank ishi” bakalavriat ta’lim yo’nalishida “Banklarda buxgalteriya hisobi” fanidan o’tiladigan mavzular va ular bo’yicha mashg’ulot turlariga ajratilgan soatlar hajmining taqsimoti

№	Fan mavzularining nomi	Jami soatlar	shu jumladan		
			Ma’ruza	Amaliy mashg’ulot	Mustaqil ta’lim
5 semestr					
1.	Banklarda buxgalteriya hisobini tashkil qilinishi	22	6	6	10
2.	Bank hujjatlari, hujjatlar aylanishi va bank nazorati	16	4	4	8
3.	Banklarda sintetik va analitik hisob	16	4	4	8
4.	Mijozlarga hisobvaraqlar ochish tartibi va ularning yuritilishi	18	4	4	10
5.	Naqd pulsiz hisob-kitoblar hisobi	26	8	8	10
6.	Banklararo hisob-kitoblar hisobi	22	6	6	10
7.	Axoli jamgarmalari bilan operatsiyalar hisobi	18	4	4	10
	1-oraliq nazorat				
	2-oraliq nazorat				
	Yakuniy nazorat				
	Jami	138	36	36	66
6 semestr					
9.	Banklarda kassa operatsiyalari hisobi	20	6	6	8
10.	Kredit operatsiyalari hisobi	20	6	6	8
11.	Banklarda lizing va faktoring operatsiyalari hisobi	20	6	6	8
12.	Banklarda qimmatli qog’ozlar bilan operatsiyalar hisobi	16	4	4	8
13.	Bank moddiy va nomoddiy aktivlar hisobi, byudjet va byudjetdan tashqari to’lovlar hisobi (ichki operatsiyalari hisobi).	22	6	6	10
14.	Bank daromadlari va xarajatlari hisobi	16	4	4	8
15.	Bank buxgalteriya hisobotlari	16	4	4	8
	1-oraliq nazorat				
	2-oraliq nazorat				
	Yakuniy nazorat				
	Jami	130	36	36	58
		268	72	72	124

1.1.2. 5230900-“Buxgalteriya hisobi va audit” bakalavriat ta’lim yo’nalishida “Banklarda buxgalteriya hisobi” fanidan o’tiladigan mavzular va ular bo’yicha mashg’ulot turlariga ajratilgan soatlar hajmining taqsimoti

№	Fan mavzularining nomi	Jami soatlar	Shu jumladan		
			Ma’ruza	Amaliy mashg’ulot	Mustaqil ta’lim
1.	Banklarda buxgalteriya hisobini tashkil qilinishi	12	4	4	4
2.	Bank hujjatlari, hujjatlar aylanishi va bank nazorati	8	2	2	4
3.	Banklarda sintetik va analitik hisob	8	2	2	4
4.	Mijozlarga hisobvaraq ochish tartibi va ularning yuritilishi	8	2	2	4
5.	Naqd pulsiz hisob-kitoblar hisobi	12	4	4	4
6.	Banklararo hisob-kitoblar	8	2	2	4
7.	Axoli jamgarmalari bilan operatsiyalar hisobi	8	2	2	4
8.	Banklarda kassa operatsiyalari hisobi	8	2	2	4
9.	Kredit operatsiyalari hisobi	12	4	4	4
10.	Banklarda lizing va faktoring operatsiyalari hisobi	8	2	2	4
11.	Banklarda qimmatli qog’ozlar bilan operatsiyalar hisobi	8	2	2	4
12.	Bank moddiy va nomoddiy aktivlar hisobi, byudjet va byudjetdan tashqari to’lovlar hisobi (ichki operatsiyalari hisobi).	12	4	4	4
13.	Bank daromadlari va xarajatlari hisobi	8	2	2	4
14.	Bank buxgalteriya hisobotlari	6	2	2	2
	1-oraliq nazorat				
	2-oraliq nazorat				
	Yakuniy nazorat				
	Jami	126	36	36	54

2. O'QUV MATERIALLARI MAZMUNI

2.1. MA'RUZA MASHG'ULOTLARI

2.1.1. Banklarda buxgalteriya hisobini tashkil qilinishi

Banklarda buxgalteriya hisobining mazmuni va uni tashkil etishning ahamiyati; banklar hisob-operatsion apparatining tuzilishi; "Front ofis" va "Bek ofis"ga bo'lingan buxgalteriya tuzilmasining xususiyatlari; buxgalteriya xodimlarining huquq va majburiyatlari, Banklarda buxgalteriya provodkalarni bajarish asoslari; O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki va tijorat banklari buxgalteriya hisobining hisobvaraqlar rejalari va ularning tavsifi; bank balansi va uning tuzilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *insert jadvali, aqliy xujum metodi*

[A1, A2, A4, A5, A6, Q15, Q9, Q12, Q13, Q15, Q18.]

2.1.2. Bank hujjatlari, hujjatlar aylanishi va bank nazorati

Bank hujjatlarining mazmuni, ahamiyati, turlari va ularning tavsifi; banklarda hujjatlar aylanishini tashkil qilish; buxgalteriya hujjatlarini saqlash tartibi; ichki bank nazorati, uning turlari va ahamiyati.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *aqliy xujum metodi, BBBB jadvali*

[A1, A3, A4, A5, A6, Q15, Q9, Q10, Q13, Q15, Q18.]

2.1.3. Banklarda sintetik va analitik hisob

Sintetik va analitik hisobning mazmuni; analitik hisob (yordamchi kitob) va uning tavsifi; sintetik hisob (bosh kitob) va uning tavsifi; bosh kitob va yordamchi kitoblarni tekshirish. Xatolarni tuzatish tartibi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Blits so'rov texnikasi, aqliy xujum metodi*

[A1, A4, A5, A7, Q15, Q9, Q10, Q13, Q15, Q16, Q18.]

2.1.4. Mijozlarga hisobvaraqlar ochish tartibi va ularning yuritilishi

Banklarda ochiladigan hisobvaraqlar va ularning turlari; mijozlarga hisobvaraqlar ochish tartibi; mijozlarning hisobvaraqlarini yuritish tartibi; hisobvaraqlarni qayta rasmiylashtirish, boshqa bankka o'tkazish va yopish tartibi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Ma'ruza-anjuman, baxs-munozara, taqdimot texnikasi.*

[A1, A3, A4, A5, A7, Q15, Q9, Q11, Q13, Q14, Q16, Q18.]

2.1.5. Naqd pulsiz hisob-kitoblar hisobi

Naqd pulsiz hisob-kitoblar va ularni tashkil etish asoslari; to'lov topshiriqnomalari bo'yicha hisob - kitoblarining rasmiylashtirilishi va hisobga olinishi; to'lov talabnomalari bo'yicha hisob-kitoblar, ularning rasmiylashtirilishi va hisobi; akkreditivlar bo'yicha hisob-kitoblar, ularning hisobi va rasmiylashtirilishi; inkasso topshiriqnomalari, ularning mazmuni, hisobi va rasmiylashtirilishi; plastik kartochkalari bo'yicha operatsiyalarining tashkil etilishi; memoreal orderlar bo'yicha operatsiyalarni hisobga olish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: Aqliy xujum, "Baliq skeleti" va "Kaskad" texnikalari.

[A1, A3, A4, A5, A7, Q15, Q9, Q11, Q13, Q14, Q16.]

2.1.6. Banklararo hisob-kitoblar hisobi

Banklararo hisob-kitoblarning mazmuni va ularning tashkil etilishi, banklarning vakillik hisobvaraqlari; banklararo hisob-kitoblarning elektron to'lov tizimi orqali yuritilishi; bir bankka va turli banklarga qarashli banklararo hisob-kitoblarning mazmuni, yuritilishi va hisobi; banklarning yagona vakillik hisobvaraqlari bo'yicha hisob-kitoblari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Bank xodimirt ishtirokidagi ma'ruza, baxs-munozara,*

[A1, A3, A4, A5, A7, Q15, Q9, Q11, Q13, Q15, Q16, Q18.]

2.1.7. Aholi jamgarmalari bilan operatsiyalar hisobi

Axoli jamg'armalarining mazmuni va ahamiyati. Axoli jamg'armalarining turlari. Axoli jamg'armalarini bank omonat turlariga qabul qilish tartibi. Omonatdan qisman pul berish, qo'shimcha badallar qo'yish va omonat hisobvarag'ini yopish operatsiyalarni hisobga olish tartibi. Jamg'arma sertifikatlari bo'yicha operatsiyalar hisobi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *aqliy xujum, Blitz so'rov , tezkor so'rov.*

[A1, A3, A4, A6, Q15, Q9, Q13, Q15, Q16, Q18.]

2.1.8. Banklarda kassa operatsiyalari hisobi

Banklarda kassa operatsiyalarini tashkil qilish, bank kassalarining turlari; kirim kassa operatsiyalari bo'yicha hujjatlar aylanishi, hisobi va nazorat; chiqim kassa operatsiyalari bo'yicha hujjatlar aylanishi, hisobi va nazorat; naqd pul zaxirasini hisobga olish; kechki kassalarning faoliyati; pul tushumlarini inkassatsiya qilish tartibi va hisobi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *insert jadvali, aqliy xujum metodi*

[A1, A3, A4, A5, A6, Q15, Q9, Q11, Q13, Q15, Q16, Q18.]

2.1.9. Kredit operatsiyalari hisobi

Qisqa muddatli kreditlash operatsiyalari hisobining tashkil etilishi; ssuda hisob varaqlarini ochish tartibi; Mijozlarga kredit berish va qaytarish operatsiyalarining hisobi; uzoq muddatli kreditlash operatsiyalari hisobi; muddatli va muddati o'tgan kreditlar bo'yicha foizlar hisoblash va undirish tartibi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: *Ma'ruza-anjuman, baxs-munozara, taqdimot texnikasi.*

[A1, A3, A4, A5, A6, Q15, Q9, Q11, Q13, Q15, Q16, Q18.]

2.1.10. Banklarda lizing va faktoring operatsiyalari hisobi

Lizing mohiyati, turlari va lizing operatsiyalarini amalga oshirish tartibi. Tijorat banklarida lizing operatsiyalarini rasmiylashtirilishi va hisobi. Faktoring

operatsiyalari mohiyati va banklarda faktoring operatsiyalarini amalga oshirish tartibi. Faktoring operatsiyalarining rasmiylashtirishi va hisobi. [Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: insert jadvali, kontseptual jadval, pinbord texnikasi](#)
[A1, A2, A4, A5, Q15, Q9, Q12, Q13, Q14, Q15, Q16, Q18.]

2.1.11. Banklarda qimmatli qog'ozlar bilan operatsiyalar hisobi

Qimmatli qog'ozlar va ularning turlari; qimmatli qog'ozlar bo'yicha bank operatsiyalarining tavsifi; tijorat banklari tomonidan chiqariladigan qimmatli qog'ozlar hisobi; bank tomonidan sotib olingan qimmatli qog'ozlar hisobi.

[Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: Bank xodimirt ishtirokidagi ma'ruza, insert jadvali, , BBB jadval](#)

[A1, A3, A4, A5, A6, Q15, Q9, Q11, Q13, Q15, Q16, Q18.]

2.1.12. Bank moddiy va nomoddiy aktivlar hisobi, byudjet va byudjetdan tashqari to'lovlar hisobi (ichki operatsiyalar hisobi)

Bank asosiy vositalari, ularni hisobga olish, eskirishini hisoblash va hisobdan chiqarish tartibi va hisobi; kam baholi va tez eskiruvchi buyumlar hisobi; bankning nomoddiy aktivlari hisobi.

Banklarning byudjet va byudjetdan tashqari to'lovlari. Banklarning byudjet va byudjetdan tashqari to'lovlarini hisoblash va hisobga olish. Tijorat banklari tomonidan to'lanadigan soliqlarning turlari, ularni hisoblash va to'lash tartibi.

[Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: Ma'ruza-anjuman, FSMU texnologiyasibaxs-munozara, taqdimot texnikasi.](#)

[A1, A2, A4, A5, A7, Q15, Q9, Q12, Q13, Q14, Q15, Q16, Q18.]

2.1.13. Bank daromadlari va xarajatlari hisobi

Bank daromadlari va ularning turlari. Bankning foizli va foizsiz daromadlari, ularning hisobi. Bank xarajanlari va ularning turlari. Bankning foizli, foizsiz va operatsion xarajatlari, ularni hisobga olish; bank faoliyati moliyaviy natijalarining hisobi.

[Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: aqliy hujum, savil-javob, hisobvaraqlarni organish uchun individual ishlash](#)

[A1, A2, A4, A5, Q15, Q9, Q12, Q13, Q14, Q15, Q16, Q18.]

2.1.14. Banklarning buxgalteriya hisobotlari

Bank buxgalteriya hisobotlarining turlari; joriy va yillik buxgalteriya hisobotlarining mazmuni; ularni tuzish tartibi; tijorat banklari tomonidan tayyorlanadigan moliyaviy hisobotlarning turlari. Balans hisobotining mazmuni va tarkibi, uning elementlari; Foyda va zararlar to'g'risida hisobot, uning mazmuni, tarkibi va elementlari; Pul oqimlari to'g'risidagi hisobot, uni tuzish maqsadi, mazmuni va tarkibi; Kapital harakatidagi o'zgarishlar to'g'risida hisobotining mazmuni va uning tarkibi, elementlari.

[Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: baxs-munozara, FSMU texnologiyasi.](#)

[A1, A3, A4, A5, Q15, Q9, Q11, Q13, Q15, Q16, Q18.]

2.2. AMALIY MASHG'ULOTLARNI TASHKIL ETISH BO'YICHA KO'RSATMALAR

2.2.1. Banklarda buxgalteriya hisobini tashkil qilinishi

Banklarda buxgalteriya hisobining mazmuni va uni tashkil etishning ahamiyati; banklar hisob-operatsion apparatining tuzilishi; “Front-ofis” va “Bek-ofis”ga bo'lingan buxgalteriya tuzilmasining xususiyatlari; buxgalteriya xodimlarining huquq va majburiyatlari, Banklarda buxgalteriya provodkalarini bajarish asoslari; O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki va tijorat banklari buxgalteriya hisobining hisobvaraqlar rejalari va ularning tavsifi; bank balansi va uning tuzilishi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: «Guruxlarda juftlik yoki kichik guruxlarga bo'linib ishlash»

[A1, A2, A4, A5, Q15, Q9, Q12, Q13, Q15, Q16 Q18.]

2.2.2. Bank hujjatlari, hujjatlar aylanishi va bank nazorati

Bank hujjatlarining mazmuni, ahamiyati, turlari va ularning tavsifi; banklarda hujjatlar aylanishini tashkil qilish; buxgalteriya hujjatlarini saqlash tartibi; ichki bank nazorati, uning turlari va ahamiyati.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: «Loyixa» kichik guruxlarga bo'linib ishlash», Masala-mashq ishlash-individual tarzda

[A1, A3, A4, A5, Q15, Q9, Q10, Q13, Q15, Q16, Q18.]

2.2.3. Banklarda sintetik va analitik hisob

Sintetik va analitik hisobning mazmuni; analitik hisob (yordamchi kitob) va uning tavsifi; sintetik hisob (bosh kitob) va uning tavsifi; bosh kitob va yordamchi kitoblarni tekshirish. Xatolarni tuzatish tartibi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: individual va kichik guruxlarda ishlash, T-sxema, , masala-mashq ishlash-individual metod..

[A1, A4, A5, Q15, Q9, Q10, Q13, Q15, Q16, Q18.]

2.2.4. Mijozlarga hisobvaraqlar ochish tartibi va ularning yuritilishi

Banklarda ochiladigan hisobvaraqlar va ularning turlari; mijozlarga hisobvaraqlar ochish tartibi; mijozlarning hisobvaraqlarini yuritish tartibi; hisobvaraqlarni qayta rasmiylashtirish, boshqa bankka o'tkazish va yopish tartibi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: Kichik guruxlarda ishlash, “Taqdimot” uslubi, masala-mashq ishlash- masala daftarida individual ishlash.

[A1, A3, A4, A5, Q9, Q11, Q13, Q14, Q16, Q18.]

2.2.5. Naqd pulsiz hisob-kitoblar hisobi

Naqd pulsiz hisob-kitoblar va ularni tashkil etish asoslari; to'lov topshiriqnomalari bo'yicha hisob - kitoblarning rasmiylashtirilishi va hisobga olinishi; to'lov talabnomalari bo'yicha hisob-kitoblar, ularning rasmiylashtirilishi va hisobi; akkreditivlar bo'yicha hisob-kitoblar, ularning hisobi va rasmiylashtirilishi;

inkasso topshiriqnomalari, ularning mazmuni, hisobi va rasmiylashtirilishi; plastik kartochkalari bo'yicha operatsiyalarining tashkil etilishi; memoreal orderlar bo'yicha operatsiyalarni hisobga olish.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: Amaliy mashg'ulot, bir-biridan o'rganish usuli; masala-mashq ishlash- masala daftarida individual ishlash, hujjat toldirish usuli, "3x3 loyixasi" qoidasi

[A1, A3, A4, A5, Q9, Q11, Q13, Q14, Q16 Q18.]

2.2.6. Banklararo hisob-kitoblar hisobi

Banklararo hisob-kitoblarning mazmuni va ularning tashkil etilishi, banklarning vakillik hisobvaraqlari; banklararo hisob-kitoblarning elektron to'lov tizimi orqali yuritilishi; bir bankka va turli banklarga qarashli banklararo hisob-kitoblarning mazmuni, yuritilishi va hisobi; banklarning yagona vakillik hisobvaraqlari bo'yicha hisob-kitoblari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: : Kichik guruxlarda ishlash, masala-mashq ishlash.

[A1, A3, A4, A5, Q9, Q11, Q13, Q15, Q16, Q18.]

2.2.7. Aholi jamgarmalari bilan operatsiyalar hisobi

Axoli jamg'armalarining mazmuni va ahamiyati. Axoli jamg'armalarining turlari. Axoli jamg'armalarini bank omonat turlariga qabul qilish tartibi. Omonatdan qisman pul berish, qo'shimcha badallar qo'yish va omonat hisobvarag'ini yopish operatsiyalarni hisobga olish tartibi. Jamg'arma sertifikatlari bo'yicha operatsiyalar hisobi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: baxs-munozara, kichik guruxlarda ishlash, "3x3 loyixasi" texnikasi, "Charxpalak" uslubi.

[A1, A2, A4, A5, A7, Q9, Q12, Q13, Q14, Q15, Q16, Q18.]

2.2.8. Banklarda kassa operatsiyalari hisobi

Banklarda kassa operatsiyalarini tashkil qilish, bank kassalarining turlari; kirim kassa operatsiyalari bo'yicha hujjatlar aylanishi, hisobi va nazorat; chiqim kassa operatsiyalari bo'yicha hujjatlar aylanishi, hisobi va nazorat; naqd pul zaxirasini hisobga olish; kechki kassalarning faoliyati; pul tushumlarini inkassatsiya qilish tartibi va hisobi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: baxs-munozara, kichik guruxlarda ishlash, "3x3 loyixasi" texnikasi, "Charxpalak" uslubi, masala-mashq ishlash.

[A1, A3, A4, A5, A6, Q9, Q11, Q13, Q15, Q16, Q18.]

2.2.9. Kredit operatsiyalari hisobi

Qisqa muddatli kreditlash operatsiyalari hisobining tashkil etilishi; ssuda hisob varaqlarini ochish tartibi; Mijozlarga kredit berish va qaytarish operatsiyalarining hisobi; uzoq muddatli kreditlash operatsiyalari hisobi ; muddatli va muddati o'tgan kreditlar bo'yicha foizlar hisoblash va undirish tartibi.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: Klaster texnikasibaxs-munozara, kichik guruxlarda ishlash, grafikli organayzer

[A1, A3, A4, A5, Q15, Q9, Q11, Q13, Q15, Q16, Q18.]

2.2.10. Banklarda lizing va faktoring operatsiyalari hisobi

Lizing mohiyati, turlari va lizing operatsiyalarini amalga oshirish tartibi. Tijorat banklarida lizing operatsiyalarini rasmiylashtirilishi va hisobi. Faktoring operatsiyalari mohiyati va banklarda faktoring operatsiyalarini amalga oshirish tartibi. Faktoring operatsiyalarining rasmiylashtirishi va hisobi. [Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: insert jadvali, texnikasi](#)

[A1, A2, A4, A5, Q9, Q12, Q13, Q14, Q15, Q16, Q18.]

2.2.11. Banklarda qimmatli qog'ozlar bilan operatsiyalar hisobi

Qimmatli qog'ozlar va ularning turlari; qimmatli qog'ozlar bo'yicha bank operatsiyalarining tavsifi; tijorat banklari tomonidan chiqariladigan qimmatli qog'ozlar hisobi; bank tomonidan sotib olingan qimmatli qog'ozlar hisobi.

[Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: bir-biridan o'rganish usuli; grafikli organayzer kichik guruxlarga bo'linib ishlash](#)

[A1, A3, A4, A5, Q9, Q11, Q13, Q15, Q16, Q18.]

2.2.12. Bank moddiy va nomoddiy aktivlar hisobi, byudjet va byudjetdan tashqari to'lovlar hisobi (ichki operatsiyalar hisobi)

Bank asosiy vositalari, ularni hisobga olish, eskirishini hisoblash va hisobdan chiqarish tartibi va hisobi; kam baholi va tez eskiruvchi buyumlar hisobi; bankning nomoddiy aktivlari hisobi.

Banklarning byudjet va byudjetdan tashqari to'lovlari. Banklarning byudjet va byudjetdan tashqari to'lovlarini hisoblash va hisobga olish. Tijorat banklari tomonidan to'lanadigan soliqlarning turlari, ularni hisoblash va to'lash tartibi.

[Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: kichik guruxlarda ishlash, grafikli organayzer, T – sxema asosida savollarga ha yoki yo'q uslubi, “Klaster” texnikasi](#)

[A1, A2, A4, A5, A6, Q9, Q12, Q13, Q14, Q15, Q16, Q18.]

2.2.13. Bank daromadlari va xarajatlari hisobi

Bank daromadlari va ularning turlari. Bankning foizli va foizsiz daromadlari, ularning hisobi. Bank xarajatlari va ularning turlari. Bankning foizli, foizsiz va operatsion xarajatlari, ularni hisobga olish; bank faoliyati moliyaviy natijalarining hisobi.

[Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: kichik guruxlarda ishlash, grafikli organayzer, “Nima uchun” va B.B.B.texnikasi texnikasi](#)

[A1, A2, A4, A5, Q15, Q9, Q12, Q13, Q14, Q15, Q16, Q18.]

2.2.14. Banklarning buxgalteriya hisobotlari

Bank buxgalteriya hisobotlarining turlari; joriy va yillik buxgalteriya hisobotlarining mazmuni; ularni tuzish tartibi; tijorat banklari tomonidan tayyorlanadigan moliyaviy hisobotlarning turlari. Balans hisobotining mazmuni va tarkibi, uning elementlari; Foyda va zararlar to'g'risida hisobot, uning mazmuni, tarkibi va elementlari; Pul oqimlari to'g'risidagi hisobot, uni tuzish maqsadi,

mazmuni va tarkibi; Kapital harakatidagi o'zgarishlar to'g'risida hisobotining mazmuni va uning tarkibi, elementlari.

Qo'llaniladigan ta'lim texnologiyalari: baxs-munozara, kichik guruxlarda ishlash, grafikli organayzer, "Nima uchun" va Klaster texnikasi, loyixa ishi

[A1, A3, A4, A5, A7, Q9, Q11, Q13, Q15, Q16, Q18.]

3.1. MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISHNING SHAKLI VA MAZMUNI

Mustaqil ta'lim talabaning bajaradigan ilmiy izlanishi bo'lib, auditni o'rganishda fanning biror bir mavzusini to'laroq o'zlashtiradi va mavzu belgilangan shaklda bajariladi. Mustaqil ishni bajarishdan maqsad, talabaning o'qishi davomida olgan bilimni mustahkamlash, chuqurlashtirish va umumlashirishdan iboratdir.

Mustaqil ta'limni tashkil etishning mazmuni: talabalar mustaqil ishlari mavzulari kelgusida bajariladigan kurs ishlari va bitiruv malakaviy ishlari mavzulari bilan uzviylikda bajariladi.

№	Fan mavzularining nomi	Mustaqil ta'limga oid bo'lim va mazulari	Mustaqil ta'limga oid topshiriq va tavsiyalar	Bajarish muddati
1.	Banklarda buxgalteriya hisobini tashkil qilinishi	Markaziy bankning hisobvaraqlar rejasining alohida bo'limlarining tavsifi va tijorat banklarining hisob-varaqlar rejasining alohida bo'limlarining tavsifi	Og'zaki savol-javob va hisobvaraqlar nomlari va nomlarini yodlash	Mavzu jarayonida
2.	Bank hujjatlari, hujjatlar aylanishi va bank nazorati	Bank hujjatlari, ularni rasmiylashtirish	Xujjatlarni to'ldirish, taqdimot va slaydlar	Amaliy mashg'ulot davomida
3.	Banklarda sintetik va analitik hisob	Banklarda sintetik va analitik hisob materiallari	Loyiha ishi tayyorlash, taqdimot va slaydlar	Amaliy mashg'ulot davomida
4.	Mijozlarga hisobvaraqlar ochish tartibi va ularning yuritilishi	Mijozlarga hisobvaraqlar ochish uchun taqdim etiladigan xujjatlar	Xujjatlarni to'ldirish taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda
5.	Naqd pulsiz hisob-kitoblar hisobi	Naqd pulsiz hisob-kitoblar shakllari	Loyiha ishi tayyorlash, taqdimot va slaydlar	Mavzu jarayonida
6.	Banklararo hisob-kitoblar	Turli banklar va filiallar o'rtasidagi hisob-kitoblar	Loyiha ishi tayyorlash, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida
7.	Axoli jamgarmalari bilan operatsiyalar hisobi	Omonat turlari, ularning shartlari va hisobi	Loyiha ishi tayyorlash, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida
8.	Banklarda kassa operatsiyalari hisobi	Kirim va chiqim kassa operatsiyalari	Keys stadi. tayyorlash	Amaliy mashg'ulot davomida

9.	Kredit operatsiyalari hisobi	Kredit xujjatlarini yuritish va kreditlash operatsiyalari hisobi	Loyiha ishi tayyorlash, taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda
10.	Banklarda lizing va faktoring operatsiyalari hisobi	Lizing operatsiyalari hisobi. Faktoring operatsiyalari hisobi	Loyiha ishi tayyorlash, taqdimot va slaydlar	Oraliq baholashda
11.	Banklarda qimmatli qog'ozlar bilan operatsiyalar hisobi	Bank qimmatli qog'ozlari va ular bilan operatsiyalar hisobi	Keys stadi. tayyorlash	Oraliq baholashda
12.	Bank moddiy va nomoddiy aktivlar hisobi, byudjet va byudjetdan tashqari to'lovlar hisobi	Asosiy vositalar va nomoddiy aktivlar hisobi	Referat yozish, taqdimot va slaydlar	Mavzu jarayonida
13.	Bank daromadlari va xarajatlari hisobi	Bank daromadlarining shakllanishi, daromad va xarajatlarning turlari va ularning hisobi	Loyiha ishi tayyorlash, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida
14.	Bank buxgalteriya hisobotlari	Kunlik, oylik va yillik hisobotlarning tuzilishi	Loyiha ishi tayyorlash, taqdimot va slaydlar	Mavzu yakunida

4. REYTING BAHOLASH TIZIMI

4.1. Reyting nazorati jadvali*

Reyting nazorati turlari	Semestr haftalari																				Attestatsiya	Ballar	Saralash ballari
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	20					
JN	0-5		0-6			0-6			0-6			0-6			0-6				0-35	39			
ON	0-17									0-18											0-35		
$\sum (JN+ON)$	0-70																					0-70	
YaN																					0-30	0-30	0
Jami	0-70																				0-30	0-100	55

*Izoh: Semestr haftalari soni ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning o'quv rejasi va o'quv jarayoni grafigiga muvofiq belgilanadi va farqlanishi mumkin (18-19 haftalar qishki ta'til davri hisoblanadi).

Mazkur fan bo'yicha navbatdagi semestrda reyting nazorati jadvali*

Reyting nazorati turlari	Semestr haftalari																			Attestatsiya	Ballar	Saralash ballari
	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40				
JN	0-5			0-6			0-6			0-6			0-6			0-6				0-35	39	
ON	0-17									0-18										0-35		
Σ (JN+ON)	0-70																					0-70
YaN																				0-30	0-30	0
Jami	0-70																			0-30	0-100	55

**Izoh: Semestr haftalari soni ta'lim yo'nalishi(mutaxassislik)ning o'quv rejasi va o'quv jarayoni grafigiga muvofiq belgilanadi va farqlanishi mumkin.*

4.2. JN bo'yicha baholash mezonlari

JNda amaliy mashg'ulotlar bo'yicha jadvalda keltirilgan semestr haftalari kesimida har bir mashg'ulotda talabanning o'zlashtirishiga mos ravishdagi mezon asosida 0-2 (yoki har 3(uch) hafta bo'yicha 0-6), jami 0-35 ballgacha jamlanishi belgilangan. JN bo'yicha 0-2(0-6) ballik tizimdagi mezonlar semestr boshida talabalar e'tiboriga etkaziladi.

4.3. ON bo'yicha baholash mezonlar

ON ma'ruza mashg'ulotlari materiallari asosida bir semestr davomi 2 marta o'tkaziladi. ON bo'yicha talaba jami 0-35 (har bir ONda 0-17 /0-18) ballgacha jamlashi mumkin.

Fanning o'qitilgan mavzulari bo'yicha o'zlashtirish nazorati turli shakllarda o'tkazilishi mumkin. Mazkur fandan ON test sinovi shaklida o'tkazilganda testlar soni va ularga mos ravishdagi mezon 0-17 /0-18 ball kesimida kafedra tomonidan alohida belgilanadi va talabalar e'tiboriga etkaziladi.

4.4. JN va ON bo'yicha reyting ballarini umumlashtirish mezonlari

Mazkur fan bo'yicha Σ (JN+ON) 0-70 gacha bo'lgan reyting ballarini quyidagi mezonlarga muvofiq umumlashtirilishi belgilangan:

Baholash mezonlari	Reyting ballari		Σ (JN+ON)
	JN	ON	
«Banklarda buxgalteriya hisobi» fani mashg'ulotlari mavzulari bo'yicha har tomonlama chuqur va mukammal bilimga ega. Nazariy va amaliy mashg'ulotlarda «Banklarda buxgalteriya hisobi» faoliyati bilan bog'liq masalalar bo'yicha xulosa va qaror qabul qila oladi, mustaqil mushohada yurita oladi, amalda qo'llay oladi, mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega .	30-35	30-35	60-70
Fan mashg'ulotlari mavzulari bo'yicha to'la bilimga ega. Mashg'ulotlarda «Banklarda buxgalteriya hisobi» faoliyati bilan bog'liq masalalar bo'yicha mustaqil mushohada yurita oladi, amalda qo'llay oladi, mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega.	25-29	25-29	50-59

Fan mavzulari bo'yicha koni qarli bilimga ega. Amaliy mashg'ulotda «Banklarda buxgalteriya hisobi» faoliyati bilan bog'liq masalalar bo'yicha mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega.	20(19)-24	20-24	39-49
Fan mashg'ulotlari mavzulari bo'yicha koni qarersiz bilimga ega. Amaliy mashg'ulotda «Banklarda buxgalteriya hisobi» faoliyati bilan bog'liq masalalar yuzasidan aniq tasavvurga ega emas, bilmaydi.	0-19	0-19	0-38

4.5. YaNni baholash mezonlari

YaN og'zaki, "Yozma ish" yoki "Test sinovi" shaklida 30(0-30) ballgacha belgilangan mezonlar asosida, majmuali (Yozma ish + test sinovi) shaklida 30(6/24) ballik tizim asosida o'tkaziladi.

4.6. Talabalarning fanni o'zlashtirish ko'rsatkichlarini aniqlash mezonlari

Talabalarning fan bo'yicha bilim saviyasi, ko'nikma va malakalarini nazorat qilish 0-100 ballik reyting tizimi asosida quyidagi mezonlarga muvofiq amalga oshiriladi:

Talabani fanni o'zlashtirishini nazorat qilish mezonlari	Ballar
«Banklarda buxgalteriya hisobi» fani mashg'ulotlari jami mavzulari bo'yicha har tomonlama chuqur va mukammal bilimga ega. Nazariy va amaliy mashg'ulotlarda banklarda buxgalteriya hisobi faoliyati bilan bog'liq masalalar bo'yicha xulosa va qaror qabul qila oladi, mustaqil mushohada yurita oladi, amalda qo'llay oladi, mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega.	86-100
Fan mashg'ulotlari jami mavzulari bo'yicha to'la bilimga ega. Mashg'ulotlarda banklarda buxgalteriya hisobi faoliyati bilan bog'liq masalalar bo'yicha mustaqil mushohada yurita oladi, amalda qo'llay oladi, mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega.	71-85
Fan mashg'ulotlari jami mavzulari bo'yicha koni qarli bilimga ega. Amaliy mashg'ulotda banklarda buxgalteriya hisobi faoliyati bilan bog'liq masalalar bo'yicha mohiyatini tushuntira oladi, aytib beradi, tasavvurga ega .	55-70
Fan mashg'ulotlari jami mavzulari bo'yicha koni qarersiz bilimga ega. Amaliy mashg'ulotda banklarda buxgalteriya hisobi faoliyati bilan bog'liq masalalar yuzasidan aniq tasavvurga ega emas, bilmaydi.	0-54

5. DASTURNING INFORMATSON-KOMMUNIKATSION VA USLUBIY TA'MINOTI

Tavsiya etilayotgan mavzular bo'yicha ta'limning zamonaviy, xususan, interfaol metodlari, pedagogik va informatsion-kommunikatsion (mediata'lim, amaliy dastur paketlari, taqdimot, elektron-didaktik) texnologiyalari majmuali tarzda qo'llanilishi nazarda tutilgan. Jumladan, kompyuter dasturlari yordamida audit o'tkazish uchun talab etiladigan manbalar nazariy-amaliy jihatdan shakllantiriladi va olingan ma'lumotlar o'rganiladi. Buxgalteriya hisoboti va moliyaviy ko'rsatkichlarni avtomatlashtirish borasida amaliy dasturiy paketlardan ("Bank-mijoz", "Mas'ul ijrochining ish o'rni" va hokazo), shuningdek, EXCEL jadval prosessori kabilardan foydalaniladi.

5.1. Asosiy adabiyotlar:

1. Omonov A., Karaliyev T.M. Banklarda buxgalteriya hisobi - T.: MOLIYA – IQTISOD 2014г.
2. Ibragimov A.K., Marpatov M.D. Halqaro moliyaviy hisobot standartlari asosida banklarda buxgalteriya hisobi T. Moliya. 2010 yil
3. Козлова Е.П, Бабченко Т.Н. Сборник корреспонденций счётов бухгалтерский учета по новому счётному плану. - М.: Бухгалтерский учет, 2005г.
4. Navruzova K.N. Banklarda buxgalteriya hisobi va operatsion texnika T., MOLIYA – IQTISOD 2010 y.
5. Navruzova K.N., Qulliev I. Markaziy bankda buxgalteriya hisobi T.: Moliya-iqtisod 2007 y.
6. Муругова И.А. Операционная техника и учет в банках. - Т.: MOLIYA – IQTISOD 2010г..
7. Navruzova K.N., Karimov N.G'., Ortiqov U.D. Banklarda buxgalteriya hisobi T.: Davr nashriyoti, 2012.

5.2.Qo'shimcha adabiyotlar:

8. Лаврушин О.И. Банковское дело. Экспресс – курс-М.: Кнорус 2009г
9. Международные стандарты финансовой отчетности. –М.: Аскери 2007г.
10. Navruzova K.N.,Ortikov O.A. Banklarda hisob va to'lov tizimi – T.: MOLIYA – IQTISOD 2005y.
11. Navruzova, K.N. Mirzaeva L.O. Banklarda buxgalteriya hisobining halqaro standartlari T., TMI. 2012y.
13. Парфенов К.Г “Банковский учет и операционная техника в коммерческих банках” Изд-3-е переработка.–М.: 2012г.
14. Тютюнник А.В. Учебное пособие по дисциплине «Бухгалтерский учет в банках» / Московская финансово-промышленная академия. - М.
15. Смулов А. М. Промышленные и банковские фирмы: взаимодействие и кризисные ситуации. 2009. Фи.С,
16. Bank axborotnomasi ro'znomasi. -T.: 2010-2014 уу.
17. Bozor, pul va kredit jurnal. - T.: 2010-2014 уу.
18. Internet saytlari
<http://www.ziyonet.uz>
<http://www.lex.uz>
<http://www.cbu.uz>
<http://www.bfa.uz>
<http://www.uba.uz>
<http://www.agrobank.uz>
<http://www.bankclup.ru>
<http://www.bankdelo.ru>
<http://www.bankreferatov.ru>
<http://www.bankir.ru>

